

A MAB akkreditációs elvárásai, szakmai bírálati szempontjai (ABSz) doktori iskolák véleményezésében

A dokumentum hatályba lépése: 2019. március 1.

Doktori iskola létesítésének és működésének véleményezését a MAB a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, az alábbi két (I-II.) fejezet szerint végzi: **I. A DI törzstagjai**, **II. A DI egésze**.

A működő doktori iskolák értékelése során az **I-II. fejezet** mellett a további három fejezet (**III-V.**) is releváns:

III. További szempontok a működő DI-k értékeléséhez,

IV. Együttműködések doktori iskolai képzésben, V. Az akkreditációs értékelés következményei

I. A DOKTORI ISKOLA TÖRZSTAGJAI

A MAB a törzstagot a saját maga által megadott adatok (ld. Útmutató) alapján szakértői értékeléssel értékeli. Hamis adatok közlése esetén a TT automatikusan „nem felel meg” minősítést kap.

Elvárások, bírálati szempontok doktori iskola TÖRZSTAGJAI (TT) megítélésében

I.1. Általános tartalmi törzstag (TT) személyi feltételek

I.1.1. Az adott DI-hez **releváns tudományos/művészeti fokozata**¹ van. A fokozat relevanciájának megállapítása a TT-jelölt tudományos munkássága alapján történik. A *neveléstudomány* tudományágban működő doktori iskolában a tanárképzéshez kapcsolódó diszciplináris területől is lehet TT. Szakértői értékelés tárgya a törzstag megfelelése, ha a törzstag tudományos fokozata és a DI tudományága – különösen, ha tudományterülete – eltér. A MAB kérheti, hogy a törzstag részletesen indokolja a fokozata relevanciáját a DI-ben.

I.1.2. **Tudományos/művészeti tevékenysége releváns** a DI képzési/kutatási területéhez. Ennek vizsgálata elsősorban az értékelést megelőző öt évben született publikációi/alkotásai alapján történik.

I.1.3. Kutatási / művészeti alkotó tevékenysége **aktív, folyamatos és dokumentáltan eredményes**, tudományos publikációkban, illetve alkotásokban ölt testet. Tudományos tevékenység esetén a **publikációk listája és a tudománymetriai adatok elérhetőek**, a www.mtmt.hu-ból importálva (ld. az Útmutató vonatkozó pontja és ld. az I.4. pontot: A tudományterületi szakkbizottságok további értékelési szempontjai). Az utóbbi 5 év 5 publikációja (lásd: Útmutató és ld. az I.4. pontot: A tudományterületi szakkbizottságok további értékelési szempontjai) azt mutatja, hogy a TT publikációs aktivitása nem csökkent le egy adott szint alá. Az elvárt példamutatás, a doktori képzés hatékony szervezése és vezetése nem garantált, ha a tudományos pályafutása során egy adott időszakban elismert publikációkkal rendelkező TT publikációs aktivitása az ellenőrzést megelőző öt évben jelentősen lecsökken. A teljes életpálya 5 publikációja (lásd: Útmutató és ld. az I.4. pontot: A tudományterületi szakkbizottságok további értékelési szempontjai) magas presztízsű legyen. A TT ezzel igazolja, hogy szakterületén magas szintű tudományos tevékenységet folytat(ott), amelyet a nemzetközi kutatói közösség számára hozzáférhető helyen publikált, és ezek a publikációk független idézetekben is mérhető hatást váltottak ki. **Művészeti alkotások** esetén azok országosan és nemzetközileg **ismertek és elismertek**, s ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok **pozitív visszhangja** igazolja.

I.1.4. **Témavezetést** is vállal az adott DI-ben (= van témavezetett doktorandusz hallgatója vagy aktuális, illetve az értékelés előtt legfeljebb 13 hónappal lejárt határidejű témakiírása).

I.1.5. **Van** legalább egy, (dokumentált témavezetésével) **fokozatot szerzett doktorandusza**, vagy legalább **két** fokozatot szerzett **hallgatónak társ-témavezetője** volt. Az elvárás az indításkori könnyítéssel² érvényesítendő.

¹ A művészeti felsőoktatásban (...) a doktori fokozattal egyenértékű a jogszabály alapján adományozott díj annak tekintetében, aki a díj tulajdonosa, feltéve hogy az érintett legalább alapképzésben szerzett oklevéllel rendelkezik. [Nftv.101.§(9)]

A sporttudományi felsőoktatásban (...) a doktori fokozattal egyenértékű a jogszabály alapján adományozott díj, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által szervezett olimpiai játékokon, 1984-től kezdődően a Paralimpián vagy Siketlimpián elért 1-3. helyezés annak tekintetében, aki a díj tulajdonosa, illetve aki a helyezést elérte, feltéve hogy az érintett legalább alapképzésben szerzett oklevéllel rendelkezik. [Nftv.104B.§(2)]

² Olyan, 2013. június után létesített DI-ben, amelynek a tudományága(i)ban az intézményben korábban még nem volt DI: az egy tudományágban létesítendő DI-ben a DI vezetőjének és még legalább 4 TT-nak legyen fokozatot szerzett doktorandusza, a több tudományágban létesítendő DI-ben a DI vezetőjének és még legalább 7 TT-nak legyen fokozatot szerzett doktorandusza. A működő DI feltételeit az alapítástól számított 6. naptári év végéig kell teljesíteni. A DI létesítésétől számított 7. évtől (a létesítés évét bele nem számítva) a fokozatot szerzett doktorandusz már minden TT-ra egyedileg érvényes kritérium.

I.1.6. Folyamatosan, aktívan részt vesz a DI tevékenységében. Ha évente 3 egybefüggő hónapnál hosszabb időt szabadságon vagy külföldön tölt, akkor be kell mutatnia, hogyan biztosított a DI tevékenységében történő aktív részvétele.

I.1.7. Doktori iskola új törzstagjának a doktori képzéssel kapcsolatos tevékenysége a 70%-ot meghaladja abban a DI-ban, amelynek törzstagja.³ Ezt a bírálati szempontot akkor érvényesíti a MAB valamennyi törzstag esetében, amikor a doktori iskola akkreditációjának a lejártával teljes körű akkreditációra kerül sor. Addig a korábban „megfelelt” minősítésű törzstagoktól azt várja, hogy a doktori képzéssel kapcsolatos tevékenységüknek több mint 50%-át abban a DI-ban fejtsék ki, amelynek törzstagjai.

I.2.] Munkajogi feltételek

I.2.1. A DI *anyaintézményében* foglalkoztatott **AT** oktató/kutató, azaz a DI-t működtető felsőoktatási intézményben (FOI) teljes munkaidőben, munkaviszonyban vagy közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott (beleértve az MTA által támogatott kutatócsoportok munkatársait), aki az adott felsőoktatási intézménynek adott akkreditációs nyilatkozatot (ld. Függelék 10. oldal). Amíg a MAB-nak nincs lehetősége a FIR adataihoz való hozzáférésre, addig a létesítendő és a működő DI értékelésekor is kéri a MAB a fenti értelmű nyilatkozatot adott, a DI-ban érintett oktatóknak a *rektor által hitelesített listáját*.

- **AT egyetemi tanár**⁴, aki a köztársasági elnök által (vagyis nem külföldön) kinevezett, és
- **AT egyetemi oktató / kutató**, és/vagy
- **professor emeritus**, aki az adott **DI intézményében** emeritált.

I.2.2. **Kutatóintézetben**⁵ foglalkoztatott **teljes munkaidejű (AT) kutató, tudományos tanácsadó / kutató-professzor (DSc/MTA doktora)**. A FOI és az adott kutatóintézet között az oktatási/kutatási együttműködés pontos tárgyát is rögzítő **együttműködési megállapodás** van.

I.3.] Életkori feltételek

I.3.1. A DI vezetője és törzstagja – professzor emeritus kivételével – az lehet, aki a mindenkori nemzeti felsőoktatási törvényben meghatározott foglalkoztathatóságra vonatkozó életkori követelmények szerint a törvényben meghatározott életkort még nem töltötte be. Továbbá doktori iskola létesítése esetén a munkáltatói jogok gyakorlójának nyilatkoznia kell arról, hogy a vezetőt legalább öt évig foglalkoztatja. Professor emeritus törzstagra vonatkozóan a MAB nem szab meg életkori követelményt.⁶

I.4.] A tudományterületi szakbizottságok további értékelési szempontjai

I.4.1. Agrártudományok

A törzstag utóbbi 5 évben megjelent 5 közleménye esetében domináljanak az **IF-os folyóiratok (legalább 3 ilyen legyen)** az adott tudományterületen; hazai, valamint nemzetközi szinten elismert vezető lapok, az adott tudományterületi MTA osztály listás folyóiratai. A teljes tudományos pályafutáshoz megadott 5 közlemény IF-os folyóiratokban megjelent publikáció legyen.

I.4.2. Bölcsészettudományok

A törzstagnak teljesítenie kell **az MTA doktora** (számszerűsített) **követelményeinek legalább a felét**. Irányadók az adott tudományágban az MTA illetékes osztálya által **elfogadott folyóiratok listái** is.

I.4.3. Műszaki tudományok

Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya egyes tudományos bizottságainak a doktori habitusvizsgálatban alkalmazott kategóriái használandók a TT megfelelés minimumfeltételeihez. A katonai műszaki tudományág vonatkozásában az MTA IX. Osztály Hadtudományi Bizottság feltételei mérvadóak.

A kategóriák és a tudományágak megfeleltetése:

1. Építőmérnöki tudományok

B

³ Megállapította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

⁴ E dokumentumban *egyetemi tanár* = *egyetemi tanári munkakörben foglalkoztatott*.

⁵ A kutatóintézet kategória értelmezése: ha az intézet (honlapján is olvasható) alapító okiratában a tudományos kutatás alapfeladatként szerepel. A MAB ebbe a körbe sorolja a következő állami fenntartású országos múzeumokat is: *Hadtörténeli Múzeum, Iparművészeti Múzeum, Közlekedési Múzeum, Magyar Nemzeti Galéria, Magyar Nemzeti Múzeum, Magyar Természettudományi Múzeum, Mezőgazdasági Múzeum, Néprajzi Múzeum, Országos Műszaki Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum, Semmelweis Orvostörténeli Múzeum, Könyvtár és Levéltár, Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szépművészeti Múzeum (forrás: 1997. évi CXL. törvény 2.sz. melléklete)*

⁶ Megállapította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

2. Villamosmérnöki tudományok	A
3. Építészmérnöki tudományok	Ép
4. Anyagtudományok és technológiák	B
5. Gépészeti tudományok	A
6. Közlekedéstudományok	A
7. Bio-, környezet- és vegyészmérnöki tudományok	A
8. Informatikai tudományok	C
9. Agrárműszaki tudományok	A
10. Katonai műszaki tudományok	kat

- (a) TTP (=teljes életpálya publikációi): öt, külföldön megjelent, idegen nyelvű publikáció, amelyeknek a teljes szövege lektorált. A lehetséges kategóriák: *folyóiratcikk, könyvfejezet (nem konferencia kiadvány), könyv*. Az öt publikáció közül az alábbi számban megengedett *konferencia kiadvány* (az (e)-ben leírt feltételek mellett):

A, C, kat: 2, B:1, Ép: 3

Katonai műszaki tudományág esetén a feltétel: öt, teljes szövegében lektorált publikáció, melyek közül legalább három idegen nyelvű, legfeljebb kettő magyar nyelvű.

- (b) U5 (=az utóbbi 5 év publikációi): öt, teljes szövegében lektorált *folyóiratcikk, könyvfejezet, könyv, konferencia kiadványban megjelent publikáció*. Az egyes kategóriákban az előírások:

kategória	külföldön megjelent, idegen nyelvű folyóiratcikk	Magyarországon megjelent, idegen nyelvű folyóiratcikk	Magyarországon megjelent magyar nyelvű folyóiratcikk vagy külföldön idegen nyelvű konferenciakiadványban megjelent publikáció
A, B	legalább 2	legfeljebb 1	legfeljebb 2
C, Ép	legalább 1	legfeljebb 1	legfeljebb 3
kat	legalább 1		legfeljebb 4

- (c) A publikációk által kiváltott hatást (impakt) az ezekre kapott független hivatkozásokkal mérik. A minimálisan elvárható független hivatkozások száma az egyes tudományágakon belül eltérő, ahogy eltérő az is, ezek közül mennyi legyen külföldi szerzőtől, és mennyi szerepeljen a *Web of Science*-ben. A MAB szakmai értékeléssel ítéli meg, hogy az adott tudományágban hány és milyen hivatkozás megléte esetén tekinthető a TT publikációs tevékenységének impaktja elfogadhatónak.
- (d) Az MTMT a parazitaként jelölt folyóiratokat „nem lektorált”-nak tekinti. Ezekben megjelent cikkek nem jelölhetők ki az 5 + 5 publikáció részeként. Lista: <http://scholarlyoa.com/publishers/>
- (e) *Konferencia kiadványban* megjelent cikk akkor fogadható el, ha az legalább 4 oldal hosszú, teljes szövegére vonatkozóan lektorált, továbbá a konferencia szerepel a WoS CPCI adatbázisban. Ha egy konferencia sorozat egy eleme szerepel az adatbázisban, akkor a sorozat bármely elemének kiadványában megjelent cikk elfogadható. 1990 előtti konferencia esetén a megfelelőséget a szakmai értékelés dönti el. Katonai műszaki tudományágban a WoS CPCI-n kívül elfogadható konferenciák:

Megnevezés	Idő	Jelleg
Haditechnika Nemzetközi Szimpózium	kétévente	nemzetközi
Fúrás-robbantástechnika	kétévente	nemzetközi
Kommunikáció	évente	nemzetközi
New Challenges in the Field of Military Sciences	évente	nemzetközi
Robotwarfare/Robothadviselés	évente	nemzetközi/ országos
International Conference on Military Technologies – ICMT	kétévente	nemzetközi
Defence Technology - International Symposium on Defence Technology	kétévente	nemzetközi
International Conference Blasting Techniques	évente	nemzetközi
UAVNET 11. workshop	2004.szeptember 6-7.	nemzetközi
Security Water Recourses Against Terrorism	2006. október 5.	nemzetközi
A katonai logisztika időszerű kérdései	2006. november 30.	nemzetközi
Korszerű katonai technológiák a XXI. században – az új felderítő-, elektronikai hadviselési rendszerek koncepciói - Advanced Military Technology in the XXI Century - Concepts of New Intelligence and Electronic Warfare Systems	2000. május 16-17.	nemzetközi

A sakk oktatásának hatása a képesség-fejlesztésre és a személyiségfejlesztésre	2007. november 21.	nemzetközi
Stratégiák és a sakk konferencia	2010. március 24-25.	nemzetközi
A békefenntartó műveletek műszaki támogatása konferencia	2001. május 17.	nemzetközi
Repüléstudományi Konferencia	évente	országos
Gazdaságosság, hatékonyság és biztonság a repülésben	2004. április 23.	országos
100 éves a géprepülés	2004. április 04.	országos
Fél évszázad forgószárnyakon a magyar katonai repülésben	2005. április 15	országos
Új évszázad új technológia - Gripenek a magyar légierőben	2006. április 21.	országos
Pilóta nélküli és szállító repülőgépek katonai alkalmazhatósága	2007. április 20.	országos
id. Rubik Ernő emléknepok 2011. A magyar repülőipar lehetőségei	2011. november 25.	országos
A műszaki technikai eszközök fejlesztése. A műszaki támogatás elméleti kérdései	2005. március 10.	országos
Speciális robbantástechnika, bemutatóval egybekötött szakmai nap	2007. május 17.	országos
A m issziók logisztikai támogatásának időszerű kérdései	2007. december 06.	országos
Információs hadviselés, vezetési hadviselés az egyetemi oktatásban	2001. november 21.	országos
Felderítés és elektronikai hadviselés a XXI. századi hadszíntéren	1999. április 27.	országos
A híradás, az informatika és az elektronikai hadviselés jelene és jövője a vezetési hadviselés tükrében	1999. november 09-10.	országos
Az éghajlatváltozás és a biztonság összefüggései	2013. május	országos
Kiberbiztonság Konferencia 2011	2011. november 25.	országos
Biztonság, védelem, tudomány – tudományos fórum	2013. május 02.	országos
A nemzetközi akna-egyezmények. Humanitárius megfontolások és a meghatározott katonai-műszaki feladatok együttes teljesíthetősége című országos aknakonferencia	2002. április 17.	országos

I.4.4. **Orvostudományok**

A törzstag tudományometriai adatai érik el az MTA Orvostudományok Osztálya által előírt MTA doktora követelmény-értékek 2/3-át a közlemények száma, az idézettség tekintetében.

I.4.5. **Társadalomtudományok**

Új tudományos eredményt tartalmazó, a PhD képzésben használható *felsőoktatási tankönyv* is elfogadott publikációs kategória. A törzstagi értékelés során a tankönyv tudományos értékéről a szakmai értékelés dönt.

Az **állam- és jogtudományok** tudományágban a folyamatos, magas szintű tudományos tevékenység értékelésekor nagyobb súllyal esnek latba a **könyvek, monográfiák**; folyóiratcikkek értékelésekor az **MTA osztályok elfogadott folyóirat-listáin** szereplő folyóiratok.

A **gazdálkodás- és szervezéstudományok** és a **közgazdaságtudományok** tudományágakban az **MTA megfelelő osztályai folyóiratlistáit** is figyelembe veszik.

A **média- és kommunikációs tudományok, politikatudományok, szociológiai tudományok** tudományágakban a teljes tudományos pályafutást és az utolsó 5 év publikációit illetően is figyelembe vehető bármilyen idegen nyelvű vagy magyar **lektorált kiadványban megjelent publikáció** (beleértve a *konferencia-kiadványokat* is), melyek közül **minimum 2 idegen nyelvű** legyen (mind a teljes életpálya, mind az utóbbi 5 év 5 publikációja között). E tudományágakban jelenleg **nem releváns** a publikációk által kiváltott hatás (impakt) mérése az ezekre kapott **független hivatkozásokkal**.

Az MTMT a parazitaként jelölt folyóiratokat "nem lektorált"-nak tekinti. Ezekben megjelent cikkek nem jelölhetők ki az 5 + 5 publikáció részeként. Lista: <http://scholarlyoa.com/publishers/>

I.4.6. **Természettudományok**

Az utolsó öt év publikációi között *két lektorált konferencia kiadványban megjelent közlemény* is szerepelhet.

Az **MTA doktora címmel nem rendelkező törzstagnak** teljesítenie kell az MTA megfelelő osztálya által az adott szakterületen az MTA doktora cím elnyeréséhez *a habitusvizsgálathoz megállapított minimumkövetelmények 3/4-ét*.

II. A DOKTORI ISKOLA EGÉSZE

Elvárások, bírálati szempontok a DOKTORI ISKOLA EGÉSZÉRE

A doktori iskolák összevonásával 2013-ban és az után létesített doktori iskolát – a 387/2012 (XII.19.) kormányrendelet 26.§ (4) szerint – a MAB működő doktori iskolaként értékeli.

II.1. Tudományággal kapcsolatos feltételek

- II.1.1 Doktori iskola (DI) létesítése és működtetése abban a tudományágban lehetséges, melyben az adott felsőoktatási intézmény (FOI) akkreditált mesterképzési szakon képzést folytat. (ld. 1. és 2. mellékletek). Több tudományágas DI esetében a FOI-nak mindegyik érintett tudományágban legyen akkreditált mesterszakja.
- II.1.2. Egy intézményben egy tudományágban több DI csak akkor létesülhet és működhet, ha azok más-más kutatási területen jönnek létre, és önállóan is megfelelnek a DI létesítési feltételeinek.
- II.1.3. Tanári mesterszakra épülően a MAB neveléstudományi doktori iskola létesítését tartja megfelelőnek. A tanári mesterszakon végzett hallgatók felvételt nyerhetnek a szakképzettségi moduljuk szaktárgyi tudományágának megfelelő DI-be is. Önmagában azonban a tanári szakképzettségi modul nem elegendő doktori iskola létesítéséhez.

II.2. Törzstagi (TT) személyi feltételek

- II.2.1. A törzstagok között az egyetemi tanárok legyenek többségben, függetlenül a törzstagok tényleges számától.
- II.2.2. Egy tudományágban létesülő/működő DI-ben az iskolának folyamatosan van legalább **7** „*megfelel*” minősítésű törzstagja (TT), akik közül legalább **4** egyetemi tanár. A hét TT között lehet legfeljebb **1** professor emeritus; legfeljebb **2** külső, kutatóintézeti kutató (DSc/MTA doktora); legfeljebb **3**, a DI anyaintézményében foglalkoztatott, nem egyetemi tanár oktató/kutató. A MAB egyetemi tanárként és kutatóintézeti kutatóként is figyelembe veszi azt az *egyetemi tanár* munkaköri címmel rendelkező törzstagot, aki az akkreditációs nyilatkozatát a doktori iskola anyaintézményének adta; ott is és kutatóintézetben is teljes munkaidejű állása van; s a doktori iskolának együttműködési megállapodása van a kutatóintézettel. Rajta kívül legfeljebb **1** külső, kutatóintézeti kutató törzstag vehető figyelembe a minimálisan elvárt törzstagok között.
A doktori iskolának lehet 7-nél több TT-ja, a II.2.1. figyelembe vételével.
- II.2.3. A több tudományágban létesülő/működő DI-ben az iskolának folyamatosan van legalább **9** „*megfelel*” minősítésű törzstagja (TT); közöttük tudományáganként legalább **3** törzstagja (TT), akik közül legalább **2** egyetemi tanár. A neveléstudományi területen működő doktori iskolákban a tanárképzéshez kapcsolódó diszciplináris területről is lehet törzstag.⁷ A minimálisan elvárt TT-ok között lehet tudományáganként legfeljebb **1** professor emeritus, illetve tudományáganként legfeljebb **1** külső, kutatóintézeti kutató (DSc/MTA doktora), a DI anyaintézményében foglalkoztatott nem egyetemi tanár oktató/kutatók száma nem korlátozott. A MAB egyetemi tanárként és kutatóintézeti kutatóként is figyelembe veszi azt az *egyetemi tanár* munkaköri címmel rendelkező törzstagot, aki az akkreditációs nyilatkozatát a doktori iskola anyaintézményének adta; ott is és kutatóintézetben is teljes munkaidejű állása van; s a doktori iskolának együttműködési megállapodása van a kutatóintézettel. Minden tudományágban a minimálisan elvárt törzstagok között legfeljebb egy külső vehető figyelembe.
A doktori iskolának lehet a minimálisan szükségesnél több TT-ja, a II.2.1. figyelembe vételével. Az egyetemi tanári többségnek minden tudományág TT-jaira teljesülnie kell.
Ha a fenti 2.1-2.3. esetekben a törzstagok száma több a minimálisan elvártnál és közöttük tudományáganként egynél több professor emeritus és/vagy egynél, illetve egy tudományágas DI-ben kettőnél több külső kutató van, a MAB az ő megfelelőségüket is értékeli.
- II.2.4. A törzstagnak van legalább egy fokozatot szerzett hallgatója, vagy legalább két fokozatot szerzett hallgatónak társtémavezetője volt. Az elvárás „felmenő rendszerben”⁸, fokozatosan érvényesítendő.
- II.2.5. Ha a doktori iskolát olyan tudományágban létesítik, amelyben az adott intézményben korábban még nem működött DI, akkor a létesítendő, továbbá legfeljebb 6 éves doktori iskola akkreditálható akkor is, ha csak a DI vezetőjének és még **4** TT-nak van fokozatot szerzett hallgatója, több tudományágban működő doktori iskolában pedig csak a DI vezetőjének és még **7** TT-nak van fokozatot szerzett hallgatója.

⁷ Módosította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

⁸ A 2008-ban létesített doktori iskolákban 2014 végétől; a 2009-ben létesültekben 2015 végétől; a 2010-ben létesültekben 2016 végétől; a 2011-ben létesültekben 2017 végétől; a 2012-ben létesültekben 2018 végétől; a 2013. április 30 előtti létesített DI-kben 2019 végétől már minden törzstagnál megfelelőségi feltétel a fokozatot szerzett doktorandusz. Akinek a jelzett időre nincs ilyen, az törzstagként nem felel meg.

II.2.6. Ha a doktori iskolát olyan tudományágban létesítik, amelyben az adott intézményben már működött DI, akkor törzstagjaira a működő DI-k bírálati szempontjai alkalmazandók.

II.2.7. Állam- és jogtudományi doktori iskolák létesítésének és működésének alapvető feltétele, hogy a törzstagok, oktatók és témavezetők kutatási területe az állam- és jogtudományok minden fontos (a jogászképzésben egyébként általánosan oktatott) ágát lefedje.

II.2.8. A **doktori iskola vezetője**:

- a törzstagok kritériumokat teljesítő („*megfelel*” minősítésű), **nemzetközi elismertséggel** bíró, **AT egyetemi tanár törzstag**,
 - 2016. január 1-jétől: **DSc/MTA doktora** tudományos fokozattal/címmel, hittudományok tudományterületen működő doktori iskola vezetője, illetve a DI külföldi vezetője legalább PhD fokozattal, művészeti ágban működő DI vezetője legalább DLA fokozattal rendelkezik,
 - van (*lehetőleg több*) (dokumentált témavezetésével) **fokozatot szerzett doktorandusza**,
 - **más munkahelyen teljes munkaidős állást** csak különlegesen indokolt esetben tölt be.
- A vezető személyének szakmai alkalmasságát a MAB vizsgálja.

II.3. További, tartalmi feltételek

II.3.1. A doktori iskola létesítési dokumentumai megfelelően kidolgozottak (*ld. még Útmutató*).

II.3.2. A doktori iskola működési szabályzata (benne a fokozatszerzés követelményei, a felvételi eljárási rend: pontozás, kiválasztás stb.) tartalmaz, informatív.

II.3.3. A Magyar Képesítési Keretrendszer 8. szintjének megfelelő képzési terve (program, kurzusok stb.) szakmailag alapos, tartalmas, informatív. A doktori program a doktori iskola akkreditált tudományága(i)ban működik.⁹

II.3.4. A minőségbiztosítási terve tartalmaz, a (minőség)célok eléréséhez megfelelő.

II.3.5. *Egy tudományágas* doktori iskola esetén: koherencia van a törzstagok kutatási területe, közleményei ill. a DI képzési terve és a témakiírások között

II.3.6. *Több tudományágas* doktori iskola esetén: koherencia van a törzstagok kutatási területe, közleményei ill. a DI képzési terve és a témakiírások között. A művelt tudományágak megalapozottak és képviselőik erős; a DI tagjai között eredményes, dokumentált szakmai együttműködés van.

DLA és PhD fokozatot is kiadó doktori iskola több tudományágasnak minősül. Művészeti ágban szerethető PhD fokozat elnevezése: *művészettudomány PhD (+művészeti ág megnevezése, angol elnevezés: PhD in Arts (design stb.))*.

II.3.7. Több művészeti ágban programot működtető DI-ben nevesítve van a www.doktori.hu honlapon a művészeti ág programvezetője.

II.3.8. Idegen nyelven folytatni kívánt doktori képzés esetén a DI igazolja¹⁰, hogy

- 3.8.1. a témavezető és a képzési tervben szereplő tantárgyfelelősök megfelelő nyelvtudással rendelkeznek.

Igazolásként elfogadható:

- (a) anyanyelvként bírt nyelvtudás, vagy
- (b) felsőfokú nyelvvizsga (a csak gyakorlatot vezető oktatóknál elegendő középfokú), vagy
- (c) legalább féléves, vagy rendszeres (felkéréses, meghívásos) külföldi, adott nyelvterületi oktatási, vagy
- (d) legalább 1 éves aktív, dokumentált hallgatói tapasztalat, vagy
- (e) középfokú nyelvvizsga és legalább 6, az adott idegen nyelven tartott konferencia előadás
 - 3.8.2. a működési szabályzatnak a DI működésére és a doktori fokozatszerzésre vonatkozó előírásai az adott idegen nyelven rendelkezésre állnak és a DI honlapján elérhetők,
 - 3.8.3 a képzési tervnek az idegen nyelven meghirdetni kívánt programhoz tartozó részei (mintatanterv, a tantárgyak leírása, a tantárgyakhoz tartozó, önálló tanulást lehetővé tevő anyagok, kutatási témák) az adott idegen nyelven rendelkezésre állnak és a DI honlapján elérhetők.

III. TOVÁBBI SZEMPONTOK A MŰKÖDŐ DOKTORI ISKOLÁK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

⁹ Módosította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

¹⁰ 2017/9/V/1 számú testületi határozat alapján

Elvárások, bírálati szempontok a DOKTORI ISKOLA TÖRZSTAGJAIRA ÉS EGÉSZÉRE – a működés során

Az akkreditált DI működését – a doktori képzést és a doktori fokozatszerzést – az Nftv, a doktori kormányrendelet, az intézmény doktori szabályzata és a DI saját működési szabályzata szabályozza. A MAB a létesítés akkreditációs bírálati szempontjai (jelen dokumentum I-II. fejezet), valamint a III-V. fejezetben szereplő értékelési szempontok szerint rendszeresen (ötévenként) megvizsgálja és értékeli a DI-k működését.

III.1. További törzstagi (TT) személyi feltételek működő DI akkreditálásakor

III.1.1. Ha a működő doktori iskolában új vezetőt választanak, és az új vezető a MAB által még nem értékelt törzstag, vagy a vezetőváltással megváltozik a DI szakmai koncepciója, képzési terve, esetleg egyéb dokumentumai, akkor az új vezető megfelelőségét, illetve a DI dokumentumait a MAB értékeli (lásd Útmutató).

III.2. További tartalmi feltételek

III.2.1. A doktori iskola a működés első három évében évente vegyen fel legalább 2-2 doktorandusz hallgatót. A későbbi években ezt a bírálati szempontot a MAB nem vizsgálja.

III.2.2. Egy témavezetőnek egy időben hatnál több doktorandusza ne legyen. Egy doktorandusznak egy időben legfeljebb két témavezetőjét veszi figyelembe a MAB.

III.2.3. Működő doktori iskola **ötévenként**, illetve a MAB felkérésére önértékelést készít, amely a DI tevékenységéről (feltételeiről, működéséről, eredményeiről) szól, és az önértékelésben C-SWOT analízis¹¹ van. Az önértékelés dokumentálja a doktori iskola vezetőjének nemzetközi elismertségét; tartalmazza az utóbbi 5 évben a DI-ben készült értekezések szerzőit, címeit, témavezetőit, rövid értékeléseit; az utóbbi 5 évben a DI állami ösztöndíjas és önköltséges hallgatóinak számát, elemzi az esetleges lemorzsolódás okait. Több tudományágas doktori iskola az önértékelés külön fejezetében dokumentálja az érdemi együttműködést (koherenciát) a tudományágak művelői között.

Az önértékelés az elmúlt öt évre vonatkozó anonimizált statisztikát is tartalmaz a felvételre jelentkezettek eredményeiről, bemutatva, hogyan történt a felvettek és elutasítottak kiválasztása. Javaslat:

jelentkező	publikációs pontszám	tanulm. eredm.	TDK	felvételi beszélg.	összesen
	pontozási szempont/max. pontszám	pontozási szempont/max. pontszám	pontozási szempont/max. pontszám	pontozási szempont/max. pontszám	
F1					
F2					
F3 stb					
N1					
N2 stb					

F=felvett

N= elutasított

III.2.4. Az Országos Doktori Tanács-tag (ODT) intézmények működő doktori iskolái és törzstágjai rendszeresen frissítsék, tartsák naprakészen adataikat a doktori adatbázisban.

III.2.5. A doktori iskola a jelen szempontrendszer figyelembe vevő – hiteles, az iskolát érintő történések függvényében folyamatosan, de legalább havonta frissített honlapot működtet. A honlapon elérhető a DI alapidokumentumai (működési szabályzat, képzési program, minőségbiztosítás). A doktori képzésről és fokozatszerzésről a DI a honlapon évente rendszeres tájékoztatást ad, a felvételi követelményeket évente közzéteszi. Hat évnél régebben működő doktori iskola a honlapján a fokozatot szerzettek követésére hozott intézkedésekre és azok eredményeire is kitér. A DI honlapja legyen elérhető az intézmény honlapjáról is.

III.2.6. A működő doktori iskolák értékelése során a MAB azt is vizsgálja, hogy az adott DI-ben végzettek adatai és a disszertációk (2008-tól) elérhető-e a doktori adatbázisban, ill. az MTMT adatbázisban.

¹¹ A C-SWOT analízis az adott doktori iskola működésének külső korlátait (Constraints), erősségeit (Strengths), gyenge, fejlesztendő pontjait (Weaknesses), fejlesztési lehetőségeit (Opportunities), és a működését veszélyeztető elemeket (Threats) tartalmazza.

III.2.7. A működő doktori iskolák értékelése arra is kiterjed, hogy a hallgatói adatok – a nappali, levelező, egyéni felkészülő hallgatók száma, továbbá a végzettek száma (indokolatlanul magas vagy alacsony számok) – utalnak-e esetleges minőségi problémákra.

IV. EGYÜTTMŰKÖDÉSEK DOKTORI ISKOLAI KÉPZÉSBEN

IV.1. Az együttműködés típusai

- IV.1.1. Együttműködések általában (hazai vagy külföldi szervezettel) – így a doktori képzés tekintetében is.
- IV.1.2. *Felsőoktatási intézmény és kutatóintézet együttműködése* mind a doktori képzésre, mind a kutatásra kiterjedhet, azzal, hogy a doktori fokozatot minden esetben a felsőoktatási intézmény ítéli oda és adja ki.
- IV.1.3. *Hazai felsőoktatási intézmények* (egyetemek, főiskolák) együttműködése.
- IV.1.4. *Hazai és külföldi felsőoktatási intézmények* együttműködése.

IV.2. Az együttműködés feltételei, tartalma

- IV.2.1. *Hazai felsőoktatási intézmények* akkor létesíthetnek közös doktori iskolát, ha külön-külön is megfelelnek az adott tudományágban a DI létesítési feltételeinek és az új DI olyan szinergikus előnyökkel jár, melyek külön-külön működéssel nem biztosíthatók. A közös doktori oklevelet mindkét egyetem rektora és doktori tanácsának elnöke aláírja.
- IV.2.2. *Hazai felsőoktatási intézmények* együttműködése a doktori képzésben és fokozatszerzésben témavezetők és oktatók felkérése/fogadása keretében valósulhat meg. Erről az intézmények megállapodást köthetnek, amit a DI honlapján, továbbá a www.doktori.hu adatbázisban is meg kell jeleníteni, és erről a MAB-ot értesíteni kell. A képzés az akkreditált intézmény székhelyén vagy a beadványban megnevezett telephelyén folyik. A fokozat kiadására mindig az az akkreditált DI-t működtető intézmény jogosult, amelyik a doktorjelölt jelentkezését elfogadta.
- IV.2.3. *Hazai és külföldi egyetem* akkor indíthat közös doktori fokozat (*joint degree*) kiadására irányuló képzést, ha a közös képzésről készített írásos megállapodás tartalmazza, hogy
- a) az közös doktori képzésre és közös doktori fokozat kiadására irányul,
 - b) a magyar együttműködő partner akkreditált felsőoktatási intézmény akkreditált doktori iskolája,
 - c) a külföldi együttműködő partner(ek) is akkreditált felsőoktatási intézmény(ek) doktori iskolája(i).
- Ezt a megállapodást is meg kell jeleníteni a DI honlapján, továbbá a www.doktori.hu adatbázisban, F és erről a MAB-ot értesíteni kell.

V. AZ AKKREDITÁCIÓS ÉRTÉKELÉS KÖVETKEZMÉNYEI

V. 1. A feltételek teljesülése

- A jelen dokumentum szerinti bírálati szempontoknak megfelelő működési feltételek folyamatos biztosítása esetén a doktori iskola akkreditációjának hatálya 5 év.¹²
 - A MAB évente egyszer, a doktori adatbázis április 15-i adatállapota alapján hoz határozatot mindazon doktori iskolák akkreditációjáról, amelyek azt kérik, pl. az akkreditáció hatályának lejárta, új törzstag, új doktori iskola vezető miatt.¹³
 - Az intézmény által megjelölt új törzstag, új doktori iskola vezető, stb. megfelelőségének értékelésekor a MAB a működési feltételeknek való megfelelés folyamatosságát is ellenőrzi, s az iskoláról új akkreditációs határozatot hoz. A nem az akkreditáció (5 évvel történő) meghosszabbítására irányuló eljárás keretében a már megfelelt minősítéssel rendelkező törzstagokat a MAB csak formai szempontból ellenőrzi, újabb érdemi értékelést ez esetben nem készít róluk.
 - Évente az áprilisi állapot szerinti „algoritmikus”, programozott ellenőrzés a doktori adatbázisban elérhető összes akkreditált státuszú doktori iskolára vonatkozik.
- A DI-k figyelmeztetést kapnak, ha az alábbi ellenőrzések valamelyikén nem felelnek meg:
- van legalább 7 megfelelt TT (egy tudományágas DI esetén),

¹² Módosította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

¹³ Módosította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

- a megfelelt TT-k többsége ET,
 - a doktori iskola vezetője DSc/MTA doktora tudományos fokozattal/címmel rendelkezik,
 - több tudományágas DI: legalább 9 megfelelt TT, tudományáganként legalább 3 megfelelt TT,
 - a TT-nak van 5 + 5 publikációja a doktori adatbázisban,
 - a TT-nak – abban a doktori iskolában, ahol törzstag – van témavezetett hallgatója és/vagy témakiírása.¹⁴
- Amelyik doktori iskola a fenti ellenőrzések valamelyikén nem felel meg, azt az első alkalommal levélben figyelmezteti a MAB, hogy a legutóbbi formai ellenőrzés szerint a DI nem felel meg az akkreditációs elvárásoknak, ellenőrzik és orvosolják a hiányosságokat a doktori adatbázisban. Ha a doktori iskola a következő programozott ellenőrzésen sem felel meg az előző ellenőrzésen észlelt hibá(k), hiányosság(ok) miatt, akkor a MAB új határozatot hozhat a doktori iskoláról, amelyben annak akkreditációját megvonhatja.
- Figyelmeztető levelet kapnak azok a doktori iskolák is, amelyek
- megfelelnek a formai előírásoknak, de van olyan TT-juk, aki formailag nem felel meg;
 - formailag megfelelnek, de van olyan TT-juk, akit a MAB még nem értékelt, és nem kérték a véleményezést az aktuális értékelési időszakban. Az ilyen DI-eket felszólítja a MAB, hogy az új TT miatt esetlegesen szükséges dokumentációfrissítés után kérjék a TT megfelelési értékelését, s a DI-ről új határozat hozatalát. A dokumentációfrissítés során a DI mutassa be, hogyan illeszkedik a DI profiljába a TT kutatási témái. Különösen szükséges a koherencia bemutatása, ha egy több tud. ágas DI egyik TT-ja helyére egy másik lép.

V. 2. A „nem felelt meg” (NFM) törzstagi minősítés következményei

V.2.1. A „nem felelt meg” törzstag minősítése a doktori adatbázis nyilvános felületén nem jelenik meg, csak a törzstag és a doktori iskola vezetője számára érhető el.

A „nem felelt meg” minősítésű törzstag témavezetőként vagy oktatóként szerepeltethető a doktori adatbázisban, vagy az adatbázisból törölhető. Ha egyik módosítás sem történik meg, a minősítés után 30 nap elteltével a „nem felelt meg” minősítés a nyilvános felületen láthatóvá válik.

V.2.2 „Nem felelt meg” (NFM) értékelésű törzstagjelöltek felülvizsgálata

- a) A NFM értékelést kapott törzstagjelöltek joga indoklással alátámasztott felülvizsgálati kérelem benyújtása. Ezek a felülvizsgálati kérelmek csak a www.doktori.hu adatbázisnak a vonatkozó MAB-értékelés céljára lementett állapotára alapulhatnak, később feltöltött adatokra nem. Az ilyen kérelmeket az intézmény összegyűjtve, az illetékes DI-vezető(k) véleményes javaslatával együtt továbbítja a rektornak, aki dönt arról, hogy mely kérelmeket küldi meg egy csomagban a MAB-nak. Az így, és csakis így beérkezett kérelmeket a MAB Felülvizsgálati Bizottsága (FvB) rendes eljárás formájában elbírálja. Az FvB döntéseiről a MAB elnöke a rektort írásban értesíti, és a www.doktori.hu adatbázisban a pozitív döntéseket megjeleníti.
- b) Ha a NFM értékelést kapott, és ezért témavezetőként besorolt törzstagjelöltek nem kérnek felülvizsgálatot, hanem feltöltik adatlapjukat, akkor már a legfrissebb eredményekkel kiegészítve (újabb közlemények, jobb tudományometriai adatok, fokozatot szerzett doktoranduszok) teszik azt. Az adatfrissítésről a MAB a következő éves értékelés előtt legalább egy hónappal külön felhívást jelentet meg. A MAB ezt az eljárást tartja célszerűbbnek, de nem kötelezőnek.

Doktori iskolák átalakulása, megszűnése

V.3.1. Az intézmény kezdeményezése

V.3.1.1. Az intézmény doktori tanácsa javasolhatja a szenátusnak, illetve a fenntartónak a DI összevonását, szétválasztását, megszüntetését, ha a személyi (törzstagi, hallgatói), mesterképzési, tárgyi, pénzügyi feltételek változása ezt szükségessé teszi.

Az intézmény rektora a javaslatot részletes indoklással ellátva megküldi az Oktatási Hivatalnak (OH).

V.3.1.2. A megszüntető döntésről a rektor a MAB-ot tájékoztatja.

V.3.1.3. Összevonás, szétválás esetén a MAB az Oktatási Hivatal felkérésére a doktori iskolát újra értékeli.

V.3.2. A MAB kezdeményezése

¹⁴ Módosította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

- V.3.2.1. Ha a doktori iskola értékelésekor a MAB a doktori iskolát nem akkreditálja, arról tájékoztatja az érintett intézmény rektorát és az Oktatási Hivatalt.
- V.3.2.2. A doktori iskolát nem akkreditáló határozat, továbbá a „nem felelt meg” minősítésű törzstagok esetében a róluk készült Összegzés ellen a határozat kézhezvételétől számítva 60 napon belül az intézmény rektora felülvizsgálati kérelmet nyújthat be a MAB elnökéhez. A felülvizsgálati kérelem a www.doktori.hu adatbázisban szereplő, a nem akkreditáló határozat alapjául szolgáló adatokon alapulhat. A felülvizsgálati kérelmet a MAB Felülvizsgálati bizottsága bírálja el az ügyrendje szerint.
- V.3.2.3. A Felülvizsgálati bizottság határozatáról a MAB az Oktatási Hivatalt tájékoztatja.
- V.3.2.4. Nem akkreditált doktori iskola akkreditációja iránti kérelem a MAB-hoz bármikor benyújtható. A MAB a www.doktori.hu adatbázisba feltöltött adatoknak akkori állapota alapján véleményez, amikor az intézmény rektorának a levelét megkapja.

Függelék:

A HASZNÁLT FOGALMAK ÉRTELMEZÉSE, TOVÁBBI SPECIALITÁSOK, ÉRTELMEZŐ RÉSZLETEZÉSEK

Mellékletek:

- 1. melléklet:** A tudományterületekhez tartozó tudományágak
- 2. melléklet:** Tudományágak vs. mesterképzési szakok rendszere DI-k létesítéséhez
- 3. melléklet:** Az MTMT publikációs kategóriái és azok figyelembe vétele

Függelék: A HASZNÁLT FOGALMAK ÉRTELMEZÉSE

Doktori képzés, doktori fokozat¹⁵

A *doktori képzés* a tudományterület sajátosságaihoz és a doktorandusz igényeihez igazodó egyéni vagy csoportos felkészítés keretében folyó képzési, kutatási és beszámolási tevékenység. Doktori képzésben legalább **240** kreditet kell szerezni, a képzési idő **8** félév.

A doktori képzésben szerezhető oklevél által tanúsított tudományos fokozat a „*Doctor of Philosophy*” (*PhD*), a művészeti képzésben (elsősorban) a „*Doctor of Liberal Arts*” (*DLA*).¹⁶

Doktori iskola létesítése,¹⁷ tudományterület, tudományág/művészeti ág, kutatási terület, doktori téma

Doktori képzés kizárólag *doktori iskola* keretében folytatható.

Doktori iskola (DI) létesítését legalább **hét** törzstag (TT) kezdeményezheti. A törzstagok többsége egyetemi tanár. Egy személy egyidejűleg csak egy doktori iskolában lehet törzstag.

A doktori iskola létesítésekor meg kell jelölni azt a *tudományterületet*¹⁸, azon belül a *tudományágot*¹⁹ vagy *művészeti ágot*, amelyben a doktori képzést folytatni kívánják. A tudományágon belüli, illetve tudományágak közötti *kutatási terület* megnevezéssel azonosítható a doktori iskola működési kereteit tükröző szakmai tevékenység. Az intézmény, illetve a DI a saját autonómiájának keretein belül jogosult meghatározni az iskolán belül a doktori vagy egyéb szervezeti és működési formákat, illetve *témákat*²⁰ (témacsoportokat, programokat).

A *doktori téma* olyan kutatási részterület, amely alkalmas arra, hogy kidolgozása folyamatában a doktorandusz – a témavezető irányításával – elsajátítsa a tudományos módszerek alkalmazását, értékelhető tudományos eredményhez jusson, és erről tudományos közlemények, tudományos előadások, majd doktori értekezés formájában bizonyosságot tegyen. A doktori témát a doktori iskola tanácsa hagyja jóvá.

Jogosultság²¹ doktori képzésre, fokozatadásra

A felsőoktatási intézmény doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére azon a *tudományterületen*, azon belül *tudományágban* vagy *művészeti ágban* szerezhet jogosultságot, amelyre a működési engedélye kiterjed, s amelyben mesterképzés folyik az adott tudományterületen.²² A művészetek területén a *tudományos fokozatszerzésre* felkészítő PhD-képzésre, illetve a „*Doctor of Liberal Arts*” *művészeti fokozatszerzésre* felkészítő DLA-képzésre és fokozatadásra lehet jogosultságot szerezni (ld. fentebb).

Részvétel doktori képzésben

Valamennyi mesterképzési szak (létesítési kritériumként) felkészíti a végzőket doktori képzésben való részvételre. A szakok KKK-i természetesen nem sorolják fel, milyen tudományágban működő doktori iskolába jogosít felvételt a megszerzett szakképzettség. Ezek meghatározása az iskolák (szabályzatok) hatásköre, és nemcsak a DI saját, hanem más tudományághoz, tudományterülethez kapcsolható mesterszakon szerzett szakképzettséggel is vehetnek fel a képzésbe hallgatókat. (Pl. matematikus végzettséggel filozófia, kémikus végzettséggel agrártudományi, vagy biológus végzettséggel orvostudományi doktori iskolába stb.) Ez a multidiszciplináris fogadókészség azonban nem jelent automatikus viszonyossági jogalapot ilyen mesterképzési szakok révén valamely tudományágban DI létesítésére. (Azaz pl. *matematikus* mesterszak nem jogalap filozófia, *vegyész* mesterszak nem jogalap agrártudományi, vagy *biológus* mesterszak nem jogalap orvostudományi doktori iskola létesítésére.)

¹⁵ Nftv. 16. § (1) (4), 53. § (1),

¹⁶ Módosította a MAB 2018/10/VIII/3 sz. határozata. Hatályos: 2019. március 1-től.

¹⁷ 387/2012. Korm. rend. 1. § (1) (2), 2. § (1)

¹⁸ Nftv. 108. § 46. *tudományterületek*: a bölcsészettudományok, a hittudomány, az agrártudományok, a műszaki tudományok, az orvos- és egészségügytudományok, a társadalomtudományok, a természettudományok és a művészetek, amelyek tudományágakra tagozódnak.

¹⁹ A 8 tudományterülethez tartozó *tudományágakat* jogszabály híján a MAB határozza meg (ld. 1. melléklet).

²⁰ 387/2012. Korm. rend. 13. § (1)

²¹ Nftv. 16. § (2), (3)

²² Ezt a törvényi megfogalmazást szakmai alapon kell értelmezni, csak úgy lehet alkalmazni, mivel a két fogalomkört a törvény maga nem felelteti meg egymásnak. A *mesterképzési szakokat* a vonatkozó kormányrendelet *képzési területekhez* rendeli, de nem rendeli sem *tudományterületekhez*, sem *tudományágakhoz*. Mivel a *tudományágakba* sorolt DI-k létesítésében a törvény a MAB-nak meghatározó szerepet adott, szükségképpen egy koherens *tudományágak vs. mesterképzési szakok* rendszerét is létre kellett hozni (ld. 2. melléklet). Ebben a *tudományágak és a mesterképzési szakok tartalmi megfeleltetése* alapján történt a hozzárendelés.

Akkreditációs célból az adott FOI-nak nyilatkozatot tett oktató/kutató (A)

Az a foglalkoztatott, aki az Nftv. 26. §-ának (3) bekezdése szerint **az adott felsőoktatási intézménynek írt alá kizárólagossági** (továbbiakban „akkreditációs”) **nyilatkozatot**,²³ amely a 87/2015. (IV.9.) Korm. rendelet 9. számú melléklete (*A kötelezően használt okiratok formaszövegei, 3.1. Az intézmény működési feltételeinek meglétének mérlegeléséhez adott nyilatkozat*²⁴) szerinti nyilatkozat. A nyilatkozat meglétét a **FOI rektora** igazolja, pl. oly módon, hogy a MAB-hoz véleményezésre eljuttatott beadványhoz vagy a véleményezést kezdeményező levélhez csatolja a fenti értelmű nyilatkozatot adott oktatók **általa hitelesített listáját**.

Teljes munkaidőben foglalkoztatott (T)

Olyan oktatási feladatot (is) ellátó, a foglalkoztató intézménnyel (FOI, kutatóintézet) határozott vagy határozatlan idejű munkaviszonyban, ill. közalkalmazotti jogviszonyban, vagy ezekkel azonos elbírálás alá eső jogviszonyban álló, **oktatói** vagy **tudományos kutatói munkakörben** foglalkoztatott, aki az intézmény foglalkoztatási követelményrendszerében a munkakörre meghatározott feladatát az Nftv. 26. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti teljes óraszámában látja el.

A doktori iskola vezetője

Felelős az iskola tudományos színvonaláért és oktatási munkájáért.²⁵ A doktori iskola vezetőjét a doktori iskola *egyetemi tanár törzstagjai* közül - a törzstagok többségének javaslatára - a doktori tanács választja, és a rektor nevezi ki legfeljebb ötéves időtartamra. A kinevezés többször is meghosszabbítható.

A doktori iskola törzstagja

Aki a doktori iskola oktatási és kutatási tevékenységéhez meghatározó módon járul hozzá, eleget tesz a vonatkozó jogszabályi követelményeknek,²⁶ továbbá a MAB akkreditációs bírálati szempontjai szerinti elvárásoknak, így az akkreditációs értékelés során „**megfelel**” minősítést kap.

A doktori iskola oktatói; témakiírók, témavezetők²⁷

A doktori iskola **oktatói** azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók, akiket - a doktori iskola vezetőjének javaslatára - a doktori tanács alkalmasnak tart a doktori iskola keretében oktatási, kutatási és témavezetői feladatok ellátására.

A doktori **téma kiírója** az a tudományos fokozattal rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta.

A doktori **téma vezetője** az a tudományos fokozattal rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta, és aki – ennek alapján – felelősen irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelöltek tudományos fokozatszerzésre való felkészülését.

Egy doktorandusznak, illetve doktorjelöltnek egyidejűleg **két témavezetője** is lehet, amennyiben azt a doktori tanács jóváhagyja. A doktori értekezés címlapján a témavezető vagy a témavezetők nevét egyértelműen fel kell tüntetni.

Az iskola törzstagjai, témavezetői és oktatói más DI-ben is vállalhatnak témavezetői és oktatói megbízást.

²³ Nftv. 26. § (3) *Az oktató – függetlenül attól, hogy hány felsőoktatási intézményben lát el oktatói feladatot – az intézmény működési feltételei meglétének mérlegelése során, illetve a felsőoktatási intézmény támogatásának megállapításánál egy felsőoktatási intézményben vehető figyelembe. Az oktató, írásban adott nyilatkozata határozza meg, hogy melyik az a felsőoktatási intézmény, amelyiknél figyelembe lehet őt venni.*

²⁴ A rendelet 67. § (2) értelmében hatályba lép: 2015. augusztus 15.

²⁵ 387/2012. Korm. rend. 4. § (1)

²⁶ 387/2012. Korm. rend. 2. § (1), 3. §

²⁷ 387/2012. Korm. rend. 13. § (4) (5) (6)

TOVÁBBI SPECIALITÁSOK, ÉRTELMEZŐ RÉSZLETEZÉSEK

1. A témavezetés, a kettős témavezetés alapkérdései

- A **témavezetés** szakmai és emberi felelősség és tevékenység a doktorandusz segítségével. A doktori iskola tanácsának döntése alapján ennek megfelelően kaphat/vállalhat arra érdemes szakember ilyen elismerést/feladatot.
- Témavezetést csak doktori fokozattal bíró személy vállalhat, illetve kaphat, de ezen túl még kívánatos, hogy a megbízás/vállalás ne azonnal a fokozatszerzés után történjen, hanem további, most már önálló és dokumentáltan eredményes kutatómunkára, publikációs tevékenységre alapuljon.

A **témavezetés** a képzés teljes folyamatában, s a fokozatszerzés egy részében is dokumentált tevékenység:

- a téma kezdeményezése (a témavezető joga),
 - jóváhagyása (a DI tanácsának joga)
 - téma kiírása, meghirdetése, megjelenítése a www.doktori.hu honlapon is (DI),
 - a doktorandusz arra történő felvétele (rendszerint valamelyik DT),
 - a téma kidolgozása (ennek során a teljesítés rendszeres, félévenkénti elismerése az indexben vagy az elektronikus tanulmányi rendszerben),
 - rendszeres beszámoló a kutatás előrehaladásáról, eredményeiről,
 - közös közlemények, konferencia előadások, posztterek,
 - az értekezés megírásának, az alkotás létrehozásának segítése, majd
 - ajánlása a benyújtáskor, egyúttal a témavezető nevének feltüntetése (és szokástól függően aláírása) az értekezésben.²⁸
- A MAB utólagos dokumentálást nem tart elfogadhatónak, antedatálást a témavezetéssel kapcsolatban sem ismer el. Ilyen eset a témavezető kizárását eredményezi az akkreditációs eljárásból.
 - A **kettős témavezetés** valós lehetőség és gyakorlat, ha azt a **téma szakmai szempontjai (interdiszciplináris jellege, a kutatás módszerei) indokolják**. A témavezetők mindketten érdemben kell segítsék a doktorandusz munkáját. Ilyen felfogásban a MAB támogatja és elismeri a kettős témavezetést, de nem kívánja elismerni azt a változatot, amelyik csak a témavezetői statisztika javítását szolgálja.
 - A témavezetők egyikét – a számonkérhetőség érdekében – **felelős témavezető**ként kell megbízni.
 - Kettőnél több témavezetőt egy doktorandusz mellett a MAB nem kíván elismerni, mert a „sokadik” témavezetők már messze kisebb súllyal járulnak hozzá a doktoranduszok munkájához. Egy-egy értekezésben a szerző rendszerint sokaknak köszöni meg a tőlük kapott érdemi segítséget, de indokolatlan lenne közülük sokakat témavezetővé előléptetni. Eddig sem volt ilyen gyakorlat, elterjedése nem a minőséget javítaná, hanem csak a jelentős teljesítmény nélküli egyéni statisztikákat. A konzulensi tevékenységet a MAB nem tekinti témavezetésnek.
 - Az EU(A) programokban is szorgalmazott „*joint degree*” rendszerint kettős témavezetést igényel.

A doktorandusz és a doktori fokozat kettős témavezetés esetén

- A doktorandusz, miként általában a hallgató, egy intézménybe iratkozik be, annak az egy (anyaintézménynek) a hallgatója, ott kap leckekönyvet és/vagy kerül be az elektronikus tanulmányi rendszerbe, az országos statisztikákba. Az Nftv. 42. §-a szerint a hallgató másik intézményben *vendéghallgatói* jogviszonyban lehet – akár több féléven át (ez a közös képzés általános gyakorlata). Ez a vendéghallgatói jogviszony a doktori képzésben is megfelelő lehetőség, ha erről az érintett intézmények a kettős témavezetés érdekében írásban megállapodnak. Erre akkor kerülhet sor, ha a két témavezető (és a kutatási feltételek) két különböző intézményben van. Az állami támogatást az anyaintézmény kapja, de megosztásáról, ill. felhasználási módjáról ugyancsak megállapod(hat)nak. A doktori fokozatot az anyaintézmény adja ki.
- Ezt az elvet követve a doktoranduszt egy doktori iskolába kell felvenni, végig ott van nyilvántartva, s ebben az iskolában van nyilvántartva a felelős témavezetője (akkor is, ha más intézményben van munkaviszonya).
- Ha két *akkreditált doktori iskola* intézménye (a rektorok vagy az EDT elnökök) a doktorandusz személyére szóló megállapodást²⁹ kötnek közös doktori képzésről és fokozatszerzésről (*joint degree*), és annak keretében kettős témavezetés mellett készül fel a(z) egy anyaintézménybe felvett és beiratkozott) doktorandusz és szerzi meg a közösen szervezett, de egy eljárásban fokozatát, akkor a két intézmény által kiadott (aláírt) egy PhD doktori oklevelet kap. Hazai viszonylatban a MAB csak egy ilyen közös oklevél

²⁸ A MAB kéri, hogy a doktori iskolákat működtető felsőoktatási intézmények az intézmény doktori szabályzatát egészítsék ki a következő mondattal (ha azt a doktori szabályzat nem tartalmazza): A 2012. szeptember 1. után benyújtott doktori disszertáció címlapján egyértelműen jelenjen meg a témavezető(k) neve.

²⁹ Egyes doktoranduszok közös képzéséről szóló megállapodást a MAB a doktori iskolával bíró intézmények hatáskörébe tartozónak tartja.

kiadását látja indokoltnak, míg hazai-külföldi kapcsolatban a közös vagy két (azonos tartalmú) diploma kiadása is járható út.

A kettős témavezetők jogállásához

- A kettős témavezetést már a téma kiírásakor (így a www.doktori.hu honlapon is) egyértelművé kell tenni: a téma mindkét témavezető neve mellett megjelenik, utalással a másik témavezetőre. Közölni kell a meghirdetésben, hogy a doktorandusz a felelős témavezetőhöz, és főleg (ha két külön doktori iskolában vannak) melyik DI-hez nyújtja be jelentkezési lapját. Ezt előzetesen a DI vagy az érintett DI-k döntsék el.
- A két témavezető lehet ugyanabban a doktori iskolában, vagy egyazon intézmény két DI-jében, vagy két intézmény két iskolájában, utóbbiba beleértve nem csak magyar felsőoktatási intézményt.
- A doktorandusz felvételekor, ill. a beiratkozáskor a doktori iskola (vagy doktori tanácsa (DT)) dönti el véglegesen, hogy ki lesz a felelős témavezető. A másik témavezető lehet másik doktori iskolában vagy más intézményben működő, de ugyanúgy a www.doktori.hu adatbázisban aktuális adatokat közlő oktató vagy kutató.
- A doktorandusz munkája rendszeres elismerésének rendjéről, pl. a leckekönyvben, a FOI elektronikus adatbázisában stb. a bejegyzési, aláírási, osztályozási stb. jogról az intézményi szabályzat rendelkezzen.

További kérdések

- **Témavezető váltás** (vagy megszűnés) különböző objektív (eltávozás, elhalálozás stb.) és szubjektív (az érdeklődés módosulása, a viszony megromlása stb.) okok miatt előfordul. Ezek mind a témavezető, mind a doktorandusz oldalán bekövetkezhetnek. A sokféle okot előre látni nem lehet. A problémák kezelése a DI joga és felelőssége.
- A **nem végig vitt** témavezetői tevékenység elismeréséhez néhány alapelv:
 - Az eredményes, tehát számszerűen is elismerhető témavezetés együttes feltétele a témavezető oldaláról legalább egy teljes éves, az intézményben előzetesen és folyamatosan dokumentált (lásd előbb) témavezetői tevékenység, a *doktorandusz részéről* a témavezető(k) közreműködésével létrejött értékelhető teljesítmény (dolgozat, közlemény, előadás, poszter stb.). (A DI keretében folytatott általános oktatási tevékenység nem része a témavezetésnek, ez oktatói, s nem témavezetői feladat.)
 - Egy megszerzett fokozathoz ilyen „szekvenciális”, időben egymás utáni (tehát nem csak párhuzamos) történések alapján is maximum két témavezető tevékenysége ismerhető el. Elismerésük feltétele a folyamatos intézményi dokumentáció mellett, hogy nevük a jelölt értekezésében (címlapján) témavezetőként szerepeljen. Ez igazolja, hogy a jelölt is elismeri a feltüntetett témavezetők érdemi szerepét. Ha a fokozatot szerzett hallgatónak kettőnél több témavezetője volt, akkor a hallgató nevét annál a két témavezetőnél lehet feltüntetni, akik a leghosszabb ideig voltak témavezetők; a többi témavezetőnek az értekezésben lehet köszönetet mondani.
 - Ugyanez az elismerési lehetőség érvényes, ha a doktorandusz másik, pl. külföldi egyetemen szerzi meg fokozatát egy hazai témavezető korábbi érdemi (ezt a DI tudja, igazolja) mindig dokumentált (lásd előbb) közreműködése alapján.
 - A hazai gyakorlatban a többféle, levelező, egyéni felkészülő stb. képzési változat esetén általános alapelv, hogy annak akkreditációs beszámítása akkor lehetséges, ha a témavezető önmaga legalább egyéves, érdemi, már a tevékenység kezdetén rögzített és végig dokumentált tevékenységet tud felmutatni.

2. A művészetek területén folyó doktori képzés speciális kérdései, művészettudomány

A **művészeti képzésben** mindkét doktori fokozattípus (**PhD**, ill. **DLA**) szerezhető az alábbiak szerint:

- **DLA valamely művészeti ágban:** a művészeti mestermű és az önálló nézőpontú disszertáció megvédése eredményeként szerezhető **művészeti fokozat**.
- **PhD a művészettudományok ágban (PhD in Arts):** művészeti tevékenységhez nem feltétlenül kötődő, az önálló tudományos gondolat kifejtésének megvédése és a kutatási képesség igazolása után adható **tudományos fokozat** (mint a többi tudományágban).

A művészettudományok tudományág:

A művészettudományok tudományág (angolul *arts*, németül *Kunstwissenschaften*) körébe azok a kutatási területek tartoznak, melyek egyszerre érintik a művészeti alkotásokat, valamint a bölcsész- és társadalomtudományi kutatásokat, s két vagy több tudományág határterületén, jellegzetesen interdiszciplináris metodikával dolgoznak. A művészettudományok sikeres művelői azok a felsőoktatási intézmények, melyek alap- és mesterszakos képzésben egyszerre oktatják a művészet gyakorlatát, valamint annak történetét és elméletét. Az itt végzett elméleti szakemberek a művészeti terület egészére képesek elméleti, kritikai és történeti megközelítésből reflektálni, mivel képzésük az alkotás létrehozásának folyamatával párhuzamosan zajlik. Az interdiszciplináris művészetelméleti közelítés

alkalmassá teszi a végzeteket, hogy a művészeti mező aktív szereplőiként helyezkedjenek el. Az ilyen képzést nyújtó egyetemek indíthatnak harmadik képzési ciklusban *PhD in Arts* képzést.

A *művészettudományi* „PhD DI”-nek az egyetem/doktori iskola DLA képzésétől és fokozatadásától független PhD képzést és fokozatszerzést kell biztosítania.

A művészeti egyetemeken PhD fokozat kizárólag az adott művészeti egyetemen akkreditált és oktatott **elméleti mesterképzésre** épülő művészeti ágakban adható ki. A művészettudomány ág(ak)ban a PhD fokozat kiadását kérő doktori iskoláknak teljesíteniük kell a más tudományágak DI-jeiben elvárt tudományos követelményeket (*önálló kutatás, publikációk* stb.).

Ha egy művészettudomány ágban egy doktori iskola PhD és DLA fokozatot is ki kíván adni, akkor az több tudományágas doktori iskolának minősül. Ebben az esetben a két tudományág határozottan elkülönítendő egymástól a doktori eljárások során.

A MAB a művészettudomány ág(ak)ban a PhD fokozat kiadását kérő doktori iskolák véleményezése során vizsgálja a kért tudományág önállóságát, a más szakterületektől – különösen az ugyanazon a művészeti egyetemen működő művészeti ági „(DLA) DI”-től, illetve a bölcsészettudomány hasonló részterületeitől – való függetlenségét, a doktori programok tartalmát, a törzstagok és az oktató tanárok művészettudományi ági kompetenciáját.

Művészettudományi doktori iskolák témavezetői, oktatói és törzstagjai:

Témavezetők az olyan PhD fokozattal rendelkező egyetemi tanárok, egyetemi docensek vagy tudományos kutatók, akiknek kutatási területei, publikációi relevánsak az adott doktori iskolában. A művészettudományi PhD (*PhD in Arts*) fokozatot kiadó doktori iskolákban művésztanár témavezető nem lehet, de témavezető mellett felkért konzulens igen.

Közös DLA/PhD DI esetén a PhD fokozattal rendelkezők a DLA képzésben és fokozatszerzésben részt vehetnek, részvételük a DLA képzés tudományos/elméleti részében és a DLA disszertációk opponálásában kívánatos.

A DI **törzstagjai** a fenti körből *PhD-vel rendelkező*, nemzetközi megjelenést is felmutató szakemberek lehetnek. A kutatási, publikációs tevékenységük iránti elvárások megegyeznek a bölcsészettudomány területén jelölt TT-ok iránti elvárásokkal.

A képzés:

A művészettudományi doktori képzés a sajátos területeknek megfelelő képzést biztosítja. A művésztanárok oktatói, esetleg konzulensi támogatásával a hallgató egyszerre kutatója szakterületének és részese, tagja művészeti alkotóközösségeknek. A *PhD in Arts* képzési programja az elméleti kurzusok mellett egyharmad arányban művészeti alkotókurzusokat is hirdethet.

A PhD in Arts értekezés:

A doktori fokozat megszerzésének módja egy doktori dolgozat elkészítése, amellyel a doktorjelölt – a doktori fokozatszerzési eljárás során – bizonyítja, hogy a fokozat követelményeihez mért művészettudományi feladat önálló megoldására képes. A dolgozat minimális terjedelme 200.000 karakter, jegyzetapparátusában, hivatkozásrendjében követnie kell a bölcsész normákat, témaválasztásában pedig a speciális művészettudományos terület kérdéseire fókuszál. A fokozat megszerzéséhez a felsőoktatási törvényben megfogalmazott négy feltételt (Nftv.53.§ (5)) kell teljesíteni az intézményi szabályzatban megfogalmazott rendben.

Megjegyzés: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen folyó zenetudományi doktori képzés továbbra is a *bölcsészettudományok* tudományterület – *művészet- és művelődéstörténeti tudományok* tudományágba tartozik.

1. melléklet

A TUDOMÁNYTERÜLETEKHEZ TARTOZÓ TUDOMÁNYÁGAK

1. Természettudományok	Natural Sciences
1.1. Matematika- és számítástudományok	Mathematics and computer sciences
1.2. Fizikai tudományok	Physical sciences
1.3. Kémiai tudományok	Chemical sciences
1.4. Földtudományok	Earth sciences
1.5. Biológiai tudományok	Biological sciences
1.6. Környezettudományok	Environmental sciences
2. Műszaki tudományok	Engineering and technology
2.1. Építőmérnöki tudományok	Civil engineering
2.2. Villamosmérnöki tudományok	Electrical engineering
2.3. Építészmérnöki tudományok ³⁰	Architectural engineering
2.4. Anyagtudományok és technológiák	Material sciences and technologies
2.5. Gépészeti tudományok	Mechanical engineering
2.6. Közlekedés- és járműtudományok	Transportation engineering and vehicle engineering
2.7. Bio-, környezet- és vegyészmérnöki tudományok	Bio-, environmental- and chemical engineering
2.8. Informatikai tudományok	Informatics
2.9. Agrárműszaki tudományok	Agricultural engineering
2.10. Katonai műszaki tudományok	Military engineering
3. Orvostudományok	Health sciences
3.1. Elméleti orvostudományok	Theoretical medicine
3.2. Klinikai orvostudományok	Clinical medicine
3.3. Egészségtudományok	Health sciences
3.4. Gyógyszerészeti tudományok	Pharmaceutical sciences
3.5. Sporttudományok	Sports sciences
4. Agrártudományok	Agricultural sciences
4.1. Növénytermesztési és kertészeti tudományok	Crop production and horticulture
4.2. Állatorvosi tudományok	Veterinary science
4.3. Állattenyésztési tudományok	Animal husbandry
4.4. Élelmiszertudományok	Food sciences
4.5. Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok	Forestry and wildlife management

³⁰ A feltételek folyamatos biztosítása esetén PhD-t és DLA-t is kiadhat

5. Társadalomtudományok	Social sciences
5.1. Gazdálkodás- és szervezéstudományok	Business and management
5.2. Közgazdaságtudományok	Economic science(s)
5.3. Állam- és jogtudományok	Law
5.4. Szociológiai tudományok	Sociology
5.5. Politikatudományok	Political science(s)
5.6. Hadtudományok	Military sciences
5.7. Regionális tudományok	Regional studies
5.8. Média- és kommunikációs tudományok	Media and communication studies
5.9. Közigazgatástudományok	Public administration
5.10. Rendészettudományok	Police studies
6. Bölcsészettudományok	Humanities
6.1. Történelemtudományok	History
6.2. Irodalom- és kultúratudományok	Literary and cultural studies
6.3. Nyelvtudományok	Linguistics
6.4. Filozófiai tudományok	Philosophy
6.5. Neveléstudományok	Educational sciences
6.6. Pszichológiai tudományok	Psychology
6.7. Néprajz és kulturális antropológiai tudományok	Ethnography, folklore and cultural anthropology
6.8. Művészettörténeti és művelődéstörténeti tudományok	History of art and culture
6.9. Vallástudományok	Religious studies
6.10. Művészettudomány	PhD in arts (←...→)
7. Művészetek	Arts
7.1. Építőművészet	Architecture
7.2. Iparművészet	Design
7.3. Képzőművészet	Fine arts
7.4. Színházművészet	Drama and theatre
7.5. Film- és videoművészet	Motion picture and video arts
7.6. Zeneművészet	Music
7.7. Tánc- és mozdulatművészet	Dance and eurhythmics
7.8. Multimédia művészet	Multimedia studies
8. Hittudományok	Theology

2. melléklet

**TUDOMÁNYÁGAK VS. MESTERKÉPZÉSI SZAKOK RENDSZERE
DOKTORI ISKOLÁK LÉTESÍTÉSÉHEZ**

<i>képzési területek 289/2005.</i>	<i>képzési ágak - csak alap- és művészeti képzésekben 289/2005. Korm. rend.</i>	<i>tudomány- területek NFtv.</i>	<i>tudományágak a doktori képzésben MAB</i>	<i>mesterképzési szakok EMMI - MAB</i>
természet- tudomány	élő természettudomány	természet- tudományok	biológiai tudományok	biofizikus biológus biomérnöki hidrobiológus info-bionika mezőgazdasági biotechnológus molekuláris biológia orvosi biotechnológia öko-toxikológus immunológia humánbiológia-antropológia biotechnológia
	élettelen természettudomány		fizikai tudományok	anyagtudomány biofizikus csillagász fizikus geofizikus meteorológus
			kémiai tudományok	anyagtudomány gyógyszerész orvosi biotechnológia vegyész vegyésmérnök
	föld- és földrajztudományok		földtudományok	földtudomány földmérő- és térinformatikai mérnöki földtudományi mérnöki geofizikus geográfus geológus hidrogeológus mérnöki meteorológus térképész
	környezettudomány, természetismeret		környezet- tudományok	hidrobiológus környezetmérnöki környezettudomány
	matematika tudomány		matematika- és számítás- tudományok	alkalmazott matematikus biztosítási és pénzügyi matematika gazdaság-matematikai elemző matematikus
informatika	informatikai	műszaki tudományok	informatikai tudományok	digitális bölcsészet gazdaságinformatikus info-bionika mérnök informatikus orvosi biotechnológia programtervező informatikus
műszaki			agrárműszaki tudományok	mezőgazd. és élelmiszeripari gépészmérnöki tájépítész mérnöki
	anyag-, fa-és könnyűipari mérnök		anyagtudományok és technológiák	anyagmérnöki anyagtudomány faipari mérnöki kohómérnöki könnyűipari mérnöki
	bio-, környezet- és vegyésmérnöki	bio-, környezet- és vegyésmérnöki tudományok	biomérnöki gyógyszervegyész-mérnöki környezetmérnöki műanyag- és száltechnológiai mérnöki	

műszaki				ökotoxikológus vegyésmérnöki orvosi biotechnológia ³¹ info-bionikai mérnök ³²
	építőmérnöki és műszaki földtudományi		építőmérnöki tudományok	bánya és geotechnika mérnöki előkészítés-technikai mérnöki földmérő- és térinformatikai mérnöki földtudományi mérnöki hidrogeológus mérnöki infrastruktúra-építőmérnöki létesítménymérnöki olaj- és gázmérnöki szerkezet-építőmérnöki településmérnöki
	építészmérnök		építészmérnöki tudományok	építészmérnöki (osztatlan) ingatlanfejlesztő építészmérnöki tervező építészmérnöki szerkezettervező építészmérnöki urbanista építészmérnöki
	gépész-, közlekedés-, mechatronikai mérnöki ipari termék- és formatervező mérnöki	műszaki tudományok	gépészeti tudományok	energetikai mérnöki fa- és bútorterméktervező mérnöki forma- és vizuális környezet-tervező mérnöki gépészeti modellezés gépészmérnöki ipari terméktervező mérnöki járműmérnöki létesítménymérnöki mechatronikai mérnöki mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnöki épületgépészeti és eljárás-techn. gépészmérnök
	villamos- és energetikai mérnöki		közlekedés-tudományok	járműmérnöki közlekedésmérnöki logisztikai mérnöki
			villamosmérnöki tudományok	energetikai mérnöki info-bionika villamosmérnöki egészségügyi mérnöki
			katonai műszaki tudományok	biztonságtechnikai mérnöki katasztrófavédelmi mérnöki katonai logisztikai védelmi vezetéstechnikai rendszertervező
orvos- és egészség-tudomány	egészségtudományi, testkultúra	orvos-tudományok	egészség-tudományok	egészségpolitika, tervezés és finanszírozás egészségpszichológia egészségügyi mérnöki egészségügyi szociális munka humánkineziológia népegészségügyi orvosi biotechnológia radiográfia rekreáció ápolás komplex rehabilitáció klinikai laboratóriumi kutató általános orvos fogorvos gyógyszerész táplálkozástudományi fizioterápia
	orvos; fogorvos		elméleti orvos-tudományok	általános orvos fogorvos

³¹ Megállapította a MAB 2018/8/VI. sz. határozata. Hatályos: 2019 január 1-től.

³² Megállapította a MAB 2018/8/VI. sz. határozata. Hatályos: 2019 január 1-től.

			klinikai orvos-tudományok	általános orvos fogorvos info-bionika orvosi biotechnológia
	gyógyszerész		gyógyszerészeti tudományok	gyógyszerész orvosi biotechnológia
sport-tudomány	sport; testkultúra		sporttudományok	humánkineziológia rekreáció szakedző
agrár	agrárműszaki	agrár-tudományok	agrárműszaki tudományok	birtokrendező mérnöki mezőgazd. és élelmiszeripari gépészmérnöki tájépítész mérnöki
	erdőmérnöki		erdészeti és vadgazdálkodási tudományok	környezetgazdálkodási agrármérnöki természetvédelmi mérnöki vadgazda mérnöki erdőmérnöki ökológiai gazdálkodási mérnöki
	környezetgazdálkodási és természetvédelmi mérnöki		élelmiszer-tudományok	élelmiszerbiztonsági és -minőségi mérnöki élelmiszermérnöki táplálkozástudományi ökológiai gazdálkodási mérnöki
	élelmiszer- és kertészmérnöki		növénytermesztési és kertészeti tudományok	agrármérnöki díszkertészeti mérnöki kertészmérnöki mezőgazdasági biotechnológus növényorvosi növénytermesztő mérnöki ökotoxikológus szőlész-borász mérnök ökológiai gazdálkodási mérnöki
	mezőgazdasági		állattenyésztési tudományok	agrármérnöki állattenyésztő mérnöki mezőgazdasági biotechnológus ökotoxikológus takarmányozási és takarmány-biztonsági mérnöki ökológiai gazdálkodási mérnöki
	állatorvos		állatorvosi tud.	állatorvosi
	gazd.vidékfejl és inf. agrármérn.		regionális tud.	vidékfejlesztési agrármérnöki regionális és környezeti gazdaságtan geográfus
társadalom-tudomány	politikatudomány	társadalom-tudományok	politika-tudományok	biztonság- és védelempolitikai kisebbségpolitika nemzetbiztonsági nemzetközi tanulmányok összehasonlító helyi fejlesztési tanulmányok politikatudomány
	szociális képzések; társadalomismeret		szociológiai tudományok	informatikus könyvtáros kulturális antropológia survey statisztika szociális munka szociálpolitika szociológia társadalmi nemek tanulmánya
jogi	jogász; igazságügyi, munkajogi		állam- és jog-tudományok	jogász európai és nemzetközi üzleti jog (LLM) kodifikátor (LLM) összehasonlító állam- és jogtud. (LLM)

állam- tudományi	közigazgatási, rendészeti, nemzetbiztonsági, honvédelmi és katonai	társadalom- tudományok	közigazgatás- tudományok	rendészeti vezető (2015.03.27-től) európai és nemzetközi igazgatás közigazgatási nemzetközi közszolgálati kapcsolatok védelmi igazgatási (kifutó)
			hadtudományok	biztonság- és védelempolitikai határrendészeti és -védelmi vezetői (kifutó) katonai műveleti logisztikai nemzetbiztonsági
gazdaság- tudományok	közgazdasági	társadalom- tudományok	közgazdaság- tudományok	egészségpolitika, tervezés és finanszírozás gazdaság-matematikai elemző közgazdálkodás és közpolitika közgazdasági elemző nemzetközi gazdaság és gazdálkodás
	üzleti (gazdálkodási), menedzser szakok		gazdálkodás- és szervezés- tudományok	biztosítási és pénzügyi matematika marketing master of business administration (MBA) nemzetközi gazdaság és gazdálkodás pénzügy regionális és környezeti gazdaságtan számvitel vállalkozásfejlesztés vezetés és szervezés gazdasági agrármérnöki
társadalom- tudomány			média- és kommuni- kációs tudományok	kommunikáció- és médiatudomány
bölcsészet- tudomány	magyar; modern; ókori és keleti filológia; drámakultúra	bölcsészet- tudományok	irodalom- és kultúra-tudományok	afrikanisztika amerikanisztika amerikaközi tanulmányok anglisztika arabisztika bolgár nyelv és irodalom cseh nyelv és irodalom finnugrisztika francia nyelv, irodalom és kultúra horvát nyelv és irodalom irodalom- és kultúratudomány hungarológia japanológia klasszika-filológia koreanisztika kreatív írás lengyel nyelv és irodalom magyar nyelv és irodalom néderlandisztika német nyelv, irodalom és kultúra német nemzetiségi nyelv és irodalom olasz nyelv, irodalom és kultúra orosz nyelv és irodalom portugál nyelv, irodalom és kultúra román nyelv, irodalom és kultúra sinológia skandinavisztika spanyol nyelv, irodalom és kultúra szerb nyelv és irodalom színháztudomány szlavisztika szlovák nyelv és irodalom szlovén nyelv és irodalom romológia reneszánsz tanulmányok ruszisztikai

bölcsészet-tudomány				összehasonlító irodalom- és művelődéstud. ukrán nyelv és irodalom
	magyar; modern; ókori és keleti filológia	bölcsészet-tudományok	nyelvtudományok	afrikanisztika alkalmazott nyelvészet altajisztika amerikanisztika amerikaközi tanulmányok anglisztika arabisztika asszíriológia beszédtudomány bolgár nyelv és irodalom ceh nyelv és irodalom digitális bölcsészet egyiptológia elméleti nyelvészet finnugrisztika fordító és tolmács francia nyelv, irodalom és kultúra hebraisztika horvát nyelv és irodalom indológia iranisztika iszlám tanulmányok japanológia klasszika-filológia koreanisztika lengyel nyelv és irodalom magyar nyelv és irodalom mongolisztika néderlandisztika német nyelv, irodalom és kultúra német nemzetiségi nyelv és irodalom olasz nyelv, irodalom és kultúra oroszl nyelv és irodalom portugál nyelv, irodalom és kultúra román nyelv, irodalom és kultúra romológia sinológia skandinavisztika spanyol nyelv, irodalom és kultúra szerb nyelv és irodalom szlavisztika szlovák nyelv és irodalom szlovén nyelv és irodalom tibetológia turkológia hungarológia terminológia nyelvtudomány szemiotika ukrán nyelv és irodalom
	pszichológia		pszichológiai tudományok	egészségpszichológia emberi erőforrás tanácsadó interkulturális pszich. és pedagógia tanár kognitív tanulmányok pszichológia kulturális mediáció
	pedagógia		nevelés-tudományok	emberi erőforrás tanácsadó gyógypedagógia interkulturális pszich. és pedagógia tanár andragógia neveléstudományi

bölcsészettudomány	szabad bölcsészet		filozófiai tudományok	esztétika etika filozófia kognitív tanulmányok logika és tudományelmélet a természettudomány története és filozófiája kulturális örökség tanulmányok vizuális kultúratudományok
			művészet- és művelődés-történeti tudományok	filmtudomány irodalom- és kultúratudomány művészettörténet színháztudomány történeti muzeológia muzikológus történelem vallástörténet
			vallástudományok	vallástudomány buddhizmus néprajz filozófia hebraisztika iszlám tanulmányok
			művészettudomány	designelmélet filmtudomány színháztudomány zeneteoretikus filmdramaturg színházi dramaturg
	történelem		történelem-tudományok	altajisztika amerikaközi tanulmányok arabisztika asszíriológia egyiptológia hebraisztika indológia iranisztika iszlám tanulmányok japanológia klasszika-filológia levéltár mongolisztika művészettörténet régészet sinológia a természettudomány története és filozófiája tibetológia történelem turkológia vallástörténet buddhizmus hungarológia reneszánsz tanulmányok romológia ruszisztikai kulturális örökség tanulmányok történeti muzeológia Latin-Amerika tanulmányok Közép-Európa tanulmányok
		néprajz- és kulturális antropológia	kulturális antropológia néprajz	
művészet	építőművészet, építészet	művészetek	művészetek: építő-, ipar-, képző-, színház-, film- és video-,	belsőépítész, környezettervező művész építészmérnöki (osztatlan) építőművész építőművészet tájépítész és kertművész

	iparművészet		zene-, tánc- és mozdulatművészet, multimédia (DLA)	látványtervező művész kerámia tervezés fotográfia tervezőgrafika divat- és textiltervezés designelmélet formatervező művész fémművesség
	képzőművészet		művészet- tudomány (PhD)	festőművész intermédiá-művész grafikusművész restaurátorművész szobrászművész
	színházművészet			színházi dramaturg színházrendező színháztudomány színművész
	film-és videoművészet			dokumentumfilm-rendező művész filmdramaturg filmmaking filmoperatőr művész filmrendező művész filmtudomány film- és televízió producer mozgóképművész televíziós műsorkészítő művész animáció
	zeneművészet			egyházzene-művész karmester klasszikus énekművész klasszikus hangszerművész kóruskarnagy Kodály-zenepedagógia muzikológus régizene hangszerművész zeneszerző zeneteoretikus
	táncművészet			klasszikus balettművész koreográfus kortárstánc művész néptáncművész
	multimédia			média design
	művészettudomány			designelmélet filmtudomány színháztudomány zeneteoretikus filmdramaturg színházi dramaturg
hitéleti képzések		hittudomány	hittudományok	buddhista tanító buddhizmus katolikus kánonjogász katolikus teológus pasztorális tanácsadás és szervezetfejlesztés rabbi teológia zsidó kultúratörténet (keresztény) egyház- és művelődéstörténet
pedagógusképzés			tanár

3. melléklet

A MAB által figyelembe vehető MTMT publikációs kategóriák

(A definíciók forrása: https://www.mtmt.hu/system/files/tipus_jelleg_beorolas_v3.2_0.pdf)

Jelleg

MTMT	Magyarázat, segítség
Műszaki	Alkalmazott, alkalmazható vagy megvalósítható mérnöki, technikai jellegű (alkotás)
Művészeti	Alkotóművészi kifejezésmóddal élő (alkotás)
Oktatási	Rendszerezett ismereteket közvetítő, az oktatási folyamat számára didaktikai szempontok szerint összeállított mű, amely egy meghatározott tudományterület (tantárgy) elsajátítását segíti.
Tudományos	A szaktudomány normáinak megfelelő formában, tárgyalásmóddal és ellenőrzési eljárással készült, tudományos közösségnek szánt, publikálás esetén tartós hordozón tárolt és a nyilvánosság számára hozzáférhető mű, kiadvány, közlemény, amely témájában rendszerint: a) eredeti elméleti vagy empirikus kutatási eredményről számol be, vagy; b) meglévő eredményeket dolgoz fel, szintetizál, értékkel; vagy; c) a szakirodalomban való eligazodást, tartalomfeltárást szolgálja.

Általánosan érvényes valamennyi típusra: a típusokat **nem különböztetjük meg** a dokumentumhordozó vagy a médiatípus szerint. Valamennyi típus lehet nyomtatott papír alapú, valamint elektronikus formátumú is (pl. CD, DVD, hálózatról elérhető digitális formátumok).

Főtípusok és elfogadottság, figyelembe vétel a megítélésben

Alkotás	Művészi igényű mű vagy jelentős műszaki alkotás
Folyóirat	Szabályos időközönként megjelenő, egységesen szerkesztett, meghatározott tárgykörre irányuló, vagy valamely kutatási terület eredményeinek közlésére szolgáló kiadvány. A folyóirat egymást követő számozási adattal: tárgyévvel, füzetszámmal, keltezéssel, időrendi vagy egyéb jelöléssel ellátott részegységekből (füzetekből, évfolyamokból, kötetekből) áll. A nemzetközi nyilvántartásba vett folyóiratok ISSN-számmal rendelkeznek.
Könyv	Nem időszaki, hanem egy vagy több, meghatározott számú kötetben megjelenő, szabad szemmel olvasható szöveget, ill. illusztrációt tartalmazó, befejezett egészlet alkotó kiadvány MSZ 3402) Tipikusan legalább 48 oldal (3, egyenként 16 oldalas nyomdai ív) (UNESCO), ill. 3 ívnél (1 ív=40 ezer betű hely) nagyobb terjedelmű írásmű (NAVA). Ide tartoznak a monografikus és összefoglaló művek; a gyűjteményes kötetek; a tematikus, szerkesztett konferenciakötetek; a kézikönyvek; tankönyvek; az önálló kiadványként megjelenő műhelytanulmányok és más könyv jellegű kiadványok. Az 1972 után megjelent könyvek többnyire ISBN-számmal rendelkeznek. <i>Értékelésnél nem vehető figyelembe a szerkesztett könyv, aminek a törzstag nem szerzője, hanem szerkesztője. Gyűjteményes kötet, tanulmánykötet figyelembe vétele szakértői értékelés alapján lehetséges.</i> <i>Ugyanazon mű több kiadásban csak 1 tételnek számít. Idegen nyelven és magyarul is kiadott mű csak 1 tételnek számít. Az idegen nyelven kiadott mű fordítóját is fel kell tüntetni, ha azt nem a szerző fordította.</i>
Könyvrészlet	Egységes tematikájú, könyv vagy gyűjteményes kötet részeként megjelenő, szerzővel, címmel, meghatározott terjedelemmel rendelkező, illetve önálló, kisebb egységként leírható (rész, fejezet, szócikk stb.) publikációs forma.
Oltalmi formák	A szabadalmi vagy találmányi joggal védett új tudományos-műszaki eredményekről szóló dokumentum. Ide tartozik: európai szabadalom, magyar szabadalom, mintaoltalom, nem besorolt szabadalom, német szabadalom, nemzetközi szabadalom, orosz szabadalom, szabadalom más országban, USA szabadalom.

Alkotás besorolások

MTMT	további ide értett	magyarázat, segítség	egyéb feltétel, megjegyzés³
Előadó-művészet	Audiovizuális mű megjelenítésében, pl. film-, színházi, zenei, tánc- és mozdulatművészeti előadásban, rádiójátékban, performance-ban végzett rendezői, operatőri, színészi, előadói tevékenység	Filmalkotás: meghatározott sorrendbe állított mozgóképek hang nélküli vagy hanggal összekapcsolt sorozata, függetlenül attól, hogy azt milyen hordozón rögzítették. Filmalkotásnak minősül a szerzői jogokkal védett, különösen a filmszínházi vetítésre készült játékfilm, a televíziós film, a reklám- és a dokumentum-film, valamint az animációs és az ismeretterjesztő film. Színházművészeti előadásnak minősül a közönség előtt színjáték útján, beszéddel, mozdulatokkal, zenével, táncsal, hanghatásokkal és látványelemekkel történeteket vagy helyzeteket, lelkiállapotokat bemutató előadó-művészet, melyben más művészetek eszközei is felhasználhatók. Zenei előadó-művészet: emberi hanggal, illetve hangszerrel megszólaltatott zene. (Ld. még más aspektusból az Irodalom, a Zene besorolásnál.)	Csak <i>művészet</i> területen elfogadott.
Irodalom	Művészi igényű irodalmi alkotás	Elbeszélő mű, szöveggyűjtemény, antológia, színmű, dráma, epika, irodalmi levél, prologus, próza, vallásos irodalmi dokumentum, vers, verseskönyv, műfordítás, rádiójáték, forgató-könyv, színvonalas, hatásos előadóbeszéd írásos változata stb.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> és <i>művészet</i> területeken elfogadott.
Kép	Festmény, grafika, fotóművészeti alkotás, iparművészeti és képzőművészeti alkotás terve, ipari tervezőművészeti alkotás terve, pl. építészeti alkotás terve; műszaki alkotás, létesítmény terve (pl. gép, híd, út, stb.); környezetrendezési terv (pl. kerttervezés)	Falfestmény, miniatúra, oltárkép, panorámakép, történelmi festmény, üvegfestmény, vizuális körkép, valamint különböző festészeti technikákkal készült képek. Grafika, képgrafika, tervező-grafika: rajzeszközzel, víz- és pasztellfestéssel készült rajz, festmény, karc, metszet stb. Rajzolás, metszés, könyomás útján vagy más hasonló módon létrehozott alkotás és annak terve. Könyvművészet. Fotó: nonfiguratív montázs, portré, tárgyak (mozdulatlan) fényképezése, villanófényfelvétel (fényképezés), belső felvétel, digitális fényképezés, fotokerámia, fotoszobrászat, műfényfelvétel, művészeti tárgyak fényképezése, napfényfelvétel, panorámafényképezés, színes fényképezés, természeti jelenség fényképezése. Szoborterv, ill. a tárgyalakítás körébe tartozó egyéb művek tervei. (Építészeti, környezetrendezési, műszaki létesítmény tervet ld. még a Tér besorolásnál is, ha a terv kivitelezésre került).	Csak <i>művészet</i> és <i>műszaki tudomány</i> területeken elfogadott.
Tárgy	Szobor, érem, formatervezés: fém, ötvösség, fa, bőr, kerámia, könyv, papírművészet, textilművészet, üvegművészet, bútortervezés,	Ide tartoznak pl. a szobor vagy a formatervezés alkotásai: fém, ötvösmű, fa, bőr, kerámia, könyv, papír, textil-, üvegművészet, külső- és belső téri bútorok (ld. még tervként a Kép és (pl. kültéri szoborként) a Tér besorolásnál is).	Csak <i>művészet</i> területen elfogadott.

³³ Ld. az Útmutató 4. pontját is: *A tudományos publikációk köre.*

	belsőépítészet, ipari formatervezés		
Tér	Építészeti alkotás, műszaki létesítmény, közterületen elhelyezett művészi objektum, egyéb környezetrendezési alkotás	Épületegyüttes, városépítészeti együttes. Ide tartoznak még: középület, lakóépület, várostervezés, épületrész. Műszaki létesítmény: pl. híd, út stb. Közterületen elhelyezett művészi objektum: pl. szobor. Egyéb: elkészült magas színvonalú egyedi munka a környezet igényes kialakítására (pl. kert, park, közterület). (Ld. még tervként a Kép, tárgyként (pl. szobor) a Tárgy besorolásnál is.)	Csak <i>művészet</i> és <i>műszaki tudomány</i> területeken elfogadott.
Zene	A zeneművek műfajai, hangszeres zene, vokális zene, karakterdarab, zenemű, szöveggel vagy anélkül, zenés színmű, táncjáték partitúra.	(Ld. még más aspektusból az Előadó-művészet besorolásnál is.)	Csak <i>művészet</i> területen elfogadott.

Folyóirat besorolások

típus	további ide értett	magyarázat, segítség	egyéb feltétel, megjegyzés
Esszé		Egyénibb hangvételű, az aprólékos, szigorú tudományos dokumentálást mellőző tanulmány. Egyidejűleg tartalmazhat objektív állításokat, tudományos érvelést és retorikai, irodalmi, metaforikus kifejezőmódot.	Csak <i>bölcsészet-tudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig. IF rendelhető a tételhez.
Forráskiadás	Szövegkiadás, forrás kommentált fordítása	Eredeti forrás tudományos apparátussal, kommentárral ellátott kiadása, vagy magára a forrásra koncentrálnó szöveg- vagy forrás közreadása (pl. hasonmás); tudományos igényű, kommentált fordítás.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig. Fordítás: csak klasszikus nyelvből. IF rendelhető a tételhez.
Konferenciaközlemény		Szakfolyóirat különszámában (<i>supplementum</i>) megjelent, konferencián elhangzott vagy bemutatott anyagból készült közlemény, 2 oldalnál nagyobb terjedelemben.	I.4. pont szerint
Műkritika		A nagyközönségnek szóló művészeti alkotásokról, előadásokról stb. szóló értelmezés, értékelés, kritika.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> és <i>művészet</i> területeken elfogadott, 15 szerzőig. IF rendelhető a tételhez.
Összefoglaló cikk		Tudományos folyóiratban megjelent, egy-egy specifikus téma, tudományterület aktuális kutatásait összegző cikk (<i>review article</i>).	IF rendelhető a tételhez.
Szaccikk	tanulmány, tudományos dolgozat, műelemzés, konferencián elhangzott előadás lektorált folyóiratcikké szerkesztett változata	Teljes terjedelmű, szakfolyóiratban megjelent tudományos dolgozat, amely a) eredeti elméleti vagy empirikus kutatási eredményről számol be, az adott tudományterület elfogadott módszereit használja, tudományos közösségnek szól; b) a vizsgált tudományterület eredményeinek össze-foglalását, szintézisét nyújtja, és új kutatási területeket, irányokat jelöl ki; c) a szakirodalomban való eligazodást, tartalom-feltárást szolgálja.	15 szerzőig. IF rendelhető a tételhez.

Könyv besorolások

típus	további ide értett	magyarázat, segítség	egyéb feltétel, megjegyzés
Felsőoktatási tankönyv	Egyetemi tankönyv, főiskolai tankönyv, lektorált jegyzet	Felsőoktatási célra készült, tudományos eredményeket összefoglaló, rendszerező, a tudományos írásművek jellemzőit is magán viselő kiadvány.	Jellege csak <i>oktatás</i> lehet. Csak <i>társadalomtudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig.
Forráskiadás	Szövegkiadás, forrás kommentált fordítása	Más szerző művének, könyvpéldánynak, forrásnak jegyzetekkel ellátott kiadása, magára a forrásra koncentráló közreadása (pl. hasonmás kiadás). Ide tartoznak továbbá a filológiai előmunkálatokon (pl. kiadástörténeti vizsgálatokon és a főszöveg kiválasztásán vagy kollációján alapuló, a szakmai és nagyközönségnek szánt, jegyzetekkel, elő- vagy utószóval ellátott szövegkiadások is; valamint a tudományos igényű, kommentált fordítások.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig. Fordítás: csak klasszikus nyelvből.
Katalógus	Kiállítási katalógus	Kiállítási tételek felsorolását és rövid leírását tartalmazó, könyv jellegű kiadvány. (Kisnyomtatvány jellegű katalógus típusa: Egyéb.)	Csak <i>művészet</i> területen elfogadott, 15 szerzőig. (A kisnyomtatvány jellegű katalógus nem elfogadott.)
Kézikönyv	Enciklopédia, lexikon, szótár, egyéb adattár	Olyan irányadó mű, amely egy szakterület aktuális ismeretanyagát foglalja össze (<i>handbook</i>). Valamely tudományterület alapvető ismereteit tartalmazó vagy fogalmait magyarázó kiadvány (lexikon, enciklopédia). Ide tartozik még valamely nyelv szavainak betűrendbe szedett gyűjteménye, mely tartalmazza a szavak jelentését, felsorolja a rokon értelmű kifejezéseket (szótár).	15 szerzőig
Konferencia-kötet		Konferencia előadásainak írásos formáját kötetbe gyűjtő, ISBN- és/vagy DOI-azonosítóval ellátott kötet.	I.4. pont szerint
Kritikai kiadás		Szerzői művet kritikai filológiai apparátussal közreadó kiadvány; az utókorra hagyományozott szövegek, történeti emlékek, zenei, néprajzi és más források hű, történetileg hiteles, helyreállított, adatolt, kommentált, jegyzet-apparátussal ellátott közlését tartalmazó kiadvány.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig.
Monográfia		Egy témát, problémát, jelenséget, stb. átfogóan, a teljesség igényével tárgyaló, fejezetekre tagolódó könyv, amely a meglévő ismeretek szintetizálására építve új, jelentős tudományos eredményeket tartalmaz. Általában egy szerző munkája. A többkötetes monográfiák, kötetenként önálló címmel, egy egységet alkotnak.	15 szerzőig
Szakkönyv		Meghatározott témakört szakszerűen, tudományos módszerekkel, elmélyülten tárgyaló hosszabb lélegzetű mű, vagy egységes keretbe foglalt, megszerkesztett gyűjteményes kiadvány. Az egyes fejezetek logikus progressziót mutatnak, összefüggenek. A könyv egyes részei lehetnek azonos, de gyakrabban különböző szerző(k) munkái (szerkesztett szakkönyv). Természettudományokban gyakori.	15 szerzőig

Könyvrészlet besorolások

típus	további ide értett	magyarázat, segítség	egyéb feltétel, megjegyzés
Esszé		Egyénibb hangvételű, az aprólékos, szigorú tudományos dokumentálást mellőző tanulmány. Egyidejűleg tartalmazhat objektív állításokat, tudományos érvelést és retorikai, irodalmi, metaforikus kifejezőmódot.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig.
Tankönyv fejezet		Felsőoktatási célra készült, tudományos eredményeket összefoglaló, rendszerező, a tudományos írásművek jellemzőit is magán viselő kiadvány fejezete, része.	Jellege csak <i>oktatás</i> lehet. Csak <i>társadalomtudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig.
Forráskiadás	Szövegkiadás, forrás kommentált fordítása	Eredeti forrás tudományos apparátussal, kommentárral ellátott kiadása, vagy magára a forrásra koncentráló szöveg- vagy forrás közreadása (pl. hasonmás); tudományos igényű, kommentált fordítás.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> területen elfogadott, 15 szerzőig. Fordítás: csak klasszikus nyelvből.
Konferencia-közlemény		ISBN- és/vagy DOI-azonosítóval ellátott konferenciakötetben megjelent, 2 oldalnál nagyobb terjedelmű közlemény.	I.4. pont szerint
Könyvfejezet		Tematikusan szorosan összefüggő fejezetekre tagolt könyv (szakkönyv) része. A szerzők a fejezeteiket összehangolják, keresztbe hivatkozzák, egy szűkebb/tágabb témakört módszeresen, tudományos apparátussal, a teljesség igényével tárgyalnak. Természettudományokban gyakori.	15 szerzőig
Műkritika		Művészeti alkotásokról, előadásokról szóló értelmezés, értékelés, kritika.	Csak <i>bölcsészettudomány</i> és <i>művészet</i> területeken elfogadott, 15 szerzőig.
Műtárgyleírás		Műtárgyat ismertető, értékelő tudományos leírás.	Csak <i>művészet</i> területen elfogadott, 15 szerzőig.
Szak-tanulmány	Tanulmány	Szakszerű, elmélyült, az adott szakterület elvárásai szerinti tudományos módszereket alkalmazó, hivatkozásokkal, jegyzetanyaggal készült közlemény, tanulmány. Folyóiratban való közlés esetén azonos a szakcikkkel.	15 szerzőig